

intézt a szövetségesekhez, melyben követeli, hogy

Konstantinápolyt hat napon belül adják át.

Megegyezésre kevés kilátás van, mert Komál rendkívül erős.

Rövidül Konstantinápolyt

Konstantinápoly, szeptember 20. (Rador.) Komál pasa a Márvány-tenger irányában előnyomult. A szövetségesek lényegesen előretértek. Konstantinápoly lakosságának hangulata a végletekig feszült.

Konstantinápoly, szeptember 20. (Rador.) A szövetségesek meghatalmasítottjai megtették minden intézkedést a város esetleges kiürítésére.

Mit tárgyal a rendkívüli angol minisztertanács?

London, szeptember 20. Tegnap és ma rendkívül fontos minisztertanács volt a légi- vízi és szárazföldi hadsereg parancsokainak bevonásával, amelyen megvitatták a politikai helyzetet. Azonkívül megbeszéltek a szükséges intézkedéseket a tenger-szorosok semlegesítésének megvédése érdekében. A minisztertanács végül megtárgyalta a gyarmatokról megérkezett választmányok az angol kormány azon jegyzékére, amelyben felszólítja őket, lépjenek akcióba Konstantinápoly megvédelmére érdekében.

London, szeptember 20. Lord Curzon közlekedt Párisba utazik, hogy Poincaréval a keleti helyzetről behatóan tanácskozzék.

A vörös flotta kifut a Dardanellákba

Konstantinápoly, szept. 20. Moszkvában a szovjet tanács rendkívüli ülést tartott, amelyen elhatározták, Komál akcióit a legteljesebben támogatják és Konstantinápoly elfoglalásának megkönnyítésére nagyobb számú hadsereget küldenek Komál pasa segítségére. Az orosz flotta utasítást kapott, hogy vonuljon a Fekete-tengerre.

A szövetségesek fentartják Konstantinápolyt és a szorosok semlegesítését?

Berlin, szept. 20. (Az Uj Kelet távirata.) Konstantinápolyból jelentik, hogy a szövetséges főbistások az angolai kormány konstantinápolyi képviselőiknek jegyzékét nyújtották át, amelyben kijelentik, hogy Anglia, Franciaország és Olaszország anélkül, hogy egy később kötetendő békeszerződés határozatainak elébe vágni akarnának, szükségesnek tartják Konstantinápolyt és a tenger-szorosok megcsilló szakaszainak semlegesítését a szövetséges csapatok által továbbra is fentartani.

Angora újabb jegyzéke Görög-országhoz

Páris, szept. 20. (Az Uj Kelet távirata.) Az angolai kormány legközelebbi jegyzékét fog intézni Görög-országhoz és a szövetségesekhez, amelyben felszólítja őket, hogy Tráciát a görög csapatok mielőbb őrítsék ki, mert máskülönben a török kormány kényserrendszabályokat fog alkalmazni.

Belgrád és Butarest kocsart adott

Páris, szeptember 20. A bukaresti és a belgrádi kormányok átnyújtották válaszukat az angol kormány felajánlására, hogy a tenger-szorosok védelmében fegyveresen vegyenek részt. A válasz kifejti, hogy sem Bukaresiben, sem Belgrádban nem terveznek „közvetlen hasznat nem mutató” akciókat. A válasz meg lehetőséget diplomatikusan, mert esetleges „közvetlen hasznat” esetén nyitva hagyja a maga számára az utat. Nincsen különben kijelentette, hogy a belgrádi kormánynak nincs kifogása az ellen, ha Tráciát Drinápoly-ig együtt a törököknek engedik át.

Oroszország szövetséget ajánl fel Franciaországnak

Bécs, szeptember 20. (Az Uj Kelet távirata.) Párisi táviratok szerint az orosz szovjet legközelebbi azzal az ajánlattal fordul Franciaországhoz, hogy formális francia-orosz szövetséget kössenek, melynek körülbelül ugyanazok lennének a feltételei, mint

a régi cári szerződésnek, amely státusquot biztosított Franciaországnak.

A szovjet leszerelési konferenciára hívta meg Románlét

Bukarest, szept. 20. Ismeretes a szovjetkormány azon jegyzéke, amelyben a vele határos államokat konferenciára hívja össze, hogy megbeszéljék hadseregeik leszerelésének módjait. Narotovits lengyel külügyminiszter bukaresti látogatása alkalmával a jegyzékkel behatóan tanácskozott Duclával és felkérte vegyen részt a konferencián, amelyet 22-én fognak megtartani Varsóban. A konferencián részt fognak venni az egyes államok veszer-

kari főnökei is. A román kormány válaszában Narotovits javaslatára még nem ismerik.

Franciaország visszavonja csapatát a Dardanellák mellől

London, szeptember 20. (Az Uj Kelet távirata.) Itteni politikai körökben általános konsternációt keltett a francia kormány az a bejelentése, hogy Csanakból, a Dardanellák partjairól visszavonják csapatait. A „Daily Express” azt írja, hogy a világháború befejezése óta Európa politikáját ilyen komoly veszély még nem fenyegette, mert a francia csapatok visszavonulása minden eddiginél súlyosabb helyzetet fog előidézni.

Két angol államférfiu vitája a zsidó nemzeti otthonról

Az arabok barátja beismeri tévedését

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, szept. 20. Lord Sydenham az angol előkelőségek közül az a politikus, aki a háború során, amikor a közeli keleten fontos pozíciót töltött be, nevét az arab független állam ígéretével akarta az arabok előtt népszerűvé tenni. Ez az ígéret-tervezés azonban nem volt következetes, mert egyidőben a zsidó kérdés egyedüli megoldásaként a zsidó Palesztinát ajánlotta. Fordultak az idők, lord Sydenham pedig újra visszatért régi ideáljaihoz és a felsőház utolsó Palesztina-vitájában újból régi terve szerint való arab politikát követelt.

A „Jewish Correspondence Bureau” szerkesztője a múlt napokban engedélyt kért Churchill gyarmatügyi minisztertől arra, hogy a köztársasági lord Sydenham közötti levelezést, amely az utóbbinak következetlenségét élénken mutatja, közzé adhassa. A miniszter megadta az engedélyt és az idézett távirati ügynökség megkezdte az érdekes levelezés közzétételét.

Az első írás, mr. Churchill levele, aki azt kérdezi ebben lord Sydenhamtól, miért változtatott 1922-ben azon az állásponton, amelyet 1917-ben képviselt. 1922 augusztus 19-én ugyanis lord Sydenham a „Times”-ban írott egyik cikkében a következőket írja:

„Palesztinában a kedvezés politikája arra indított egy idegenekből álló hordát, hogy a brit bajonettek segítségével az arab delegációknak Londonba való érkezése előtt lázadást szöveghessen. Egy része ezen idegeneknek egyáltalán nem kívánatos az országban, akik lord Balfour ígéretének, hogy az arabok polgári jogait nem fogják érinteni, állandóan ellenszegülnek.”

Ezzel szemben 1917-ben lord Sydenham szót-szóra ezeket mondotta:

„Komolyan hiszem, hogy a háború eredményei között fontos helyet fog elfoglalni majd az a nagy változás, hogy Palesztina megszabadul a török uralom pusztító lehetőségétől, hogy az az ország a zsidó nép nemzeti otthonává válik és ezáltal helyreáll Palesztina régi jöléte.”

Mr. Churchill felhívja tehát lord Sydenhamot, feleljen arra a kérdésre, hogyan történhetett, hogy a zsidó nép, amelyet eddig „máltornak” talált; arra, hogy Palesztinában nemzeti otthont létesítsen, hogy ez a nép egyszerre oszloplékké lett a szemében.

Lord Sydenham Churchillhoz intézett levelében kijelenti, hogy 1917-ben vidéken lakott és bizonyos új-ságok és könyvek elől el volt zárva. Így történhetett az is, hogy több tekintetben tévedés áldozata lett. Nem ismerte Palesztina gazdasági

helyzetét, amelynek ismeretében azonban rájött volna arra, hogy az ország befogadóképessége lényegesen kisebb, mint ahogy hirdetik. Másrészt nem tudta, hogy a Balfour-deklaráció hosszú és hátrógótti intrikák eredménye. Harmadszor a „zsidó nemzeti otthon” kitétel különböző módon értelmezhető. Ő (Sydenham) soha el nem képzelt, hogy Palesztinában zsidó kormány gyakorolhassa a hatalmat. Amikor a zsidó nemzeti otthon megalapításáról beszélt, csak jelentéktelen bevándorlásra gondolt. Azóta alaposan utánajárt a dolognak és ez véleménye megváltoztatására indította.

Erre a nyilatkozatra mr. Churchill így válaszolt:

„Nagyon lekötelezett 1917 aug. 19-ről kelt levele, amelyben beismeri, hogy súlyosan tévedett, amikor a cionista politika támogatását ígérte és álláspontját a kérdés körül megváltoztatni volt kénytelen. Ilyen nyílt és udvarias formák között történt beismerés után nem óhajtom Önre kényszeríteni álláspontomat. De ha Önnek nincs más érve ebben a kérdésben, mint az, hogy lelkes védőből aktív ellenség lett, akkor csak megállapíthatom, hogy ez az indok nem helyes. Ugyvélem, hogy tévedésről van szó. Ofelcsége kormányának politikája mindig abból állott, hogy a Palesztinába való immigrációt gondosan ellenőrizni kell, nehogy polgárai-val szemben igazságtalanság történjék. Lord Balfour deklarációja nem hátrógótti intrikák eredménye, hanem igenis alapos és átgondolt érvek, amelyeket annak idején tüzetesen és világosan kifejettünk.”

Palesztinában nem zsidó, hanem angol kormányzat gyakorolja a hatalmat, amellyel a zsidók és arabok egyképen együttműködnek. Erről a fehérkönyv adatai fölvilágosítást nyújthatnak.

Lord Sydenham erre hosszú levélben válaszolt. A levél zárómondatai így hangzanak.

Mindezekből az a tanulság, hogy okatlan dolog véleményem szerint mondani olyasmiről, aminek tanulmányozására az ember nem töltött elegendő időt. Beismerem: oktalanságot követtem el enyhítő körülmények között.

Bukarest teljes sötétségben van. Bukarestből jelentik: Tegnap este 7 órakor a fővárosnak már egyenként is csak gyér világosságot nyújtó motor működését be kellett szüntetni, mivel a régi villamosmű ezen egyetlen gépe a 12 órai szakadatlan működés következtében munkaképtelenné vált. A főváros 2 óra hosszat teljes sötétségbe volt burkolva. 9 óra után a gépet helyreállították és az újból megkezdte működését.

A prahovai halálhíd

Kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért? Egy miniszteri rendeletnek köszönhető, hogy a katasztrófa ilyen mértékű volt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A prahovai vasúti szerencsétlenségről csak tegnap érkezték részletesebb tudósítások. A lapzárta után érkező rövid táviratot legutóbbi számunkban közöltük. A Bukarest és Arad között közlekedő 16-os számú gyorsvonat a Valsea-Largea mellett elhúzó Prahova folyón keresztül haladó híddal együtt a folyóba zuhant. A szerencsétlenségnek két halott és három sebesült áldozata van. A szerencsétlenség híre már délután egy órakor jutott el a fővárosba, ahonnan azonnal segélyvonat indult a szerencsétlenség színhelyére. Mosoiu közlekedésügyi miniszter Tancred Constantinescu vezérigazgatóval és az országos rendőrszolgálatkal különvonalat érkezett a helyszínre, ahol megtették a leg sürgetőbb intézkedéseket a forgalom akadálytalan lebonyolítására.

A Rador távirati ügynökség egy meglepő távirata arról számol be, hogy a prahovai vasúti szerencsétlenségről illetékes helyen kijelentették, hogy egy legutóbb megjelent miniszteri rendeletnek köszönhető a szerencsétlenség kismérettűsége. Ugyanis a miniszteri rendelet kimondta, hogy a hidakon a vonatoknak leeresztett menetben kell haladni, tehát ennek a rendeletnek volt köszönhető, hogy csak a mosodony és az egyik podgyáskocsi zuhant a folyóba. Nem akarunk a szerencsétlenség színhelyére azonnal kiszállt vizsgálóbizottság megalapításának elébe vágni, hogy a katasztrófaért kit terhel a felelősség. Az azonban a napnál is világosabb, hogy elrettentő könnyelműség és lelkiismeretlenség okozta a prahovai híd újabb leszakadását. A multkor szerencsétlenségért még senkit sem állítottak a független bíróság elé és a nagyhangoz beharangozott vizsgálat még negatívumokat sem eredményezett. Az újabb szerencsétlenség okai azok, amik a régebbiek: könnyelműség és megbíshatalanság. A hidakat szakértő mérnökök építik, akik felelősek is azért, amit csinálnak.

Ha a közlekedésügyi miniszter ur ismerte a romániai vasúti hidak silányságát és egy zseniális rendeletnek köszönhető, hogy a „katasztrófa ilyen kismérettű volt”, miért nem adott ki egy még szigorúbb rendeletet, amely lehetetlenné tett volna bármilyen méretű katasztrófát. Az ország közönségének jogos elkeseredését most már nem lehet Potemkin vizsgálatokkal eládozni. A prahovai híd katasztrófájának és holnap sor kerülhet a többi hidakra. A hibások-kelet szemben, bárki legyen is az, elért és a rosszat, életveszélyes hidak komoly restaurálására áldozatkészséget követelünk a kormánytól.

A szinjai állomásfőnökségtől nyert újabb értesítés szerint a szerencsétlenségnek csak a fűtő és a podgyáskocsi közötti utazó vasúti tisztviselő esetét áldozatul. E jelentés szerint komolyabb sebesülés egyáltalán nem történt. A mosodonyvezető és a podgyáskocsi vezetője könnyebb sérülést szenvedtek.

Hatvanhat lelért három költő könyvet kap, ha elfizet a Kedima Könyvtár első sorozatára. Nachum Sokolow: Uj zsidó, Solem Alajohon: Leégott nemesek, Ujvári Péter: Csak a bunda. Ez a három zsidó munka jelenik meg a Kedima Könyvtár első sorozatában. Küldje be előfizetését a Kedima Könyvtárnak, Cuj, str. Baron L. Popa 10.

Rókat és más fest az Unio gőzmosógyár Kolozsvár

Kile

Worm

Negy... A... leg... köd... pap... hogy lezár... rajd... Er... a... maga... az... De... W... a... r... után... vannak... ös... A... ar... szim... tere, a... ról... alapján... av... Gar... ele... us... zsidó... M... nek... Era... hogy... A... vála... —... Ti... pedig... delmei... szeret... viszo... semm... A... jere... króni... —... a... maradt... volna... súlyos... rájuk... Már... akire... jantor... lehet... kel... kal... tizen... a... gája... egy... 1966... Salmo... ir... —... ez... —... irja... keres... t... és... szer... a... nek... ellen... mennek... életük... él... —... Ez... ban, a... jén... hilk... nek... haltak... megle... legke... roltan... (Rote...)

Gri

Kilencszáz esztendő jubilál a német zsidóság

Wormsban, Rasi városában történelmi ünnepeket rendeznek

Az Uj Kelet tudósítójától

Prága, szept. 15.

Negy ünnepre készül a német zsidóság. A diaszpóra legfontosabb és legidősebb városában, Wormsban, ötödik napra fehérbé a zsidó kegyelet, hogy lezárja és megszenteljen egy hajdani szerény történelmi epochát. Ezen a csodálatos jubileummal nem a maga éle évi jubiléja a hitközség, hanem az ós nagyságát ospan, amely 1024-ben épült, kilencszáz évvel ezelőtt. Még a hitközség sem tudja hit-történelmi dájumbos rögzítési a keletkezését, mert az első wormsi zsidó település sok századdal előtte meg az európai történelem és így arról, hogy mikor keletkezett, nincsenek írott dokumentumok. De kétségtelen, hogy Worms, héberül: Wirsaja, Európa legrégebb zsidó városa; hagyomány szerint az első zsidók a jeruzsálemi szentély második pusztulása után települtek meg Wormsban. Sőt vannak tradíciók, amelyek még nagyobb ősi éget adnak a wormsi hitközségnek.

A XVII. századnak egyik zsidó krónikása: Jiftah Jompa „Masse Nezim” című munkájában írja, hogy meszere, a földi rabbi Pinchasz nemzedékéről nemzedékre öröklött hagyomány alapján állította, hogy Worms, amelyet azelőtt Garmianak hívtak, Jeruzsálem első pusztulása után fogadta magába a zsidókat. Mikor Círus megengedte a zsidóknak, hogy az exiliumból visszatérjenek és szentélyüket újból megépítsék, Ezra küldteket menesztett Wormsba, hogy az odaszorított zsidókat vizsgálja. A wormsi zsidók azonban ezt a kevély választ adták:

— Ti Nagy-Jeruzsálemben éltél, mi pedig Kis-Jeruzsálemben. Tiszteletben és tekintélyben élünk az ország fejedelmek között. Pogányhitű testvéreink szeretnek minket, szembeállít pedig jó viszonyok között élünk és esztendő semmitse kívánunk.

A jeruzsálemi zsidók — írja a krónikás — nagy bűnök véték, hogy a wormsiek inkább az exiliumban maradtak, semhogy vissza a dorlat volna az ősi hazába és a későbbi súlyos szenvedéseket büntetésből küldték rájuk az isten.

Már akkor is voltak asszimilánsok, akik bizony nagyon haragudott a jámbor krónikás. A haragját érteni lehet, de a történelmi előadást nem kell hitetlennek venni. Hittörténelmi adatok ospan az bizonyítható, hogy a tizenegyedik században már megvolt a wormsi zsidó hitközség. A zsinagóga 1024-ben épült, valószínű, hogy egy régebbi helyén. 1071-ből való a zsidó temető legrégebb síremléke és 1096-tól az első martirologia. Ezt Salmo ben Simeon írta. Par sorban egy irónizáló tragédia.

A négyezer nyolcszázötvenhatodik esztendőben, íjér havának 23-ik napján — írja Salmo ben Simeon — a keresztények megáldják Wi snaját és híkeresztelkedésre akarják kényszeríteni a zsidókat. A zsidók a hitközség ragaszkodnak és hogy el ne essenek ellenséges kértől, a temetőbe mennek, hogy istennek áldozzák fel az életüket. Két sortan állnak, a szembe állók összelelkének és leszurják egymást. A haladók nem zohajtanak, csak imádkoznak: Halljad Izrael ez Ur a mi istenünk, az Ur egyetlenegy.

Ez 1096 május 8-án történt. 1146-ban, a második keresztény hadjárat idején megismélték a borsalmak. Egész hitközségük öngyilkossággal menekültek az erőszakos tértítés elől. Csak azok haltak meg ellenséges kéz alatt, akiket megleptek. A népdüh Wormsban dul a legkegyetlenebbül. A keresztények beverték a rabbi Eliezer ben Jehuda (Robsch) házába, őt megát sulyosan

megsebesítik, a két leányát megölik. Daluca nevű felesége, Jakob nevű fia és a tanítványai elfutnak, de a gyilkosok utoléri őket és — ahogy a memor könyv mondja — „megszentelték isten szentélyes nevét” zsidó hitük szeretetében. Martirhalált haltak.

A memor könyveket a kilencszáz éves templomban őrzik. A jubileumra talán szajó als kerülnek ezek a szomorú krónikák.

A zsinagóga két részből áll, a férfiak és a nők csarnokából. Ásatási próbák bizonyították, hogy az 1024-ben épült templom egy másik zsinagóga romjain emelkedik. Az egyik falában köztábla van ezzel a felirattal: „Ezt a szentélyt Mar Jakob is Kison építette isten dicsőségére.” Ezét a mar Jakobért még ma is imádkoznak a H szakra alatt. A női templom valamivel későbbben épült.

Sok restauráció ment keresztül ez a csodálatos műemlék és alig-alig lát szik hogy milyen régi. Ma már orgona is van benne és ez is megörjti azt a nagyszerű hangulatot, amelyet az ősi megőrzése kelt fel a látogatóban. Az egész mindasonnal harmonikus.

Nagyon érdekes a „bima”. Tizenhatodik századbeli műalkotás, értékes ornamentekkel. Nagy ünnepek alkalmával olyan szefar Tóra kerül erre a bímára, amelynek archeológiai értéke valószínűleg felbecsülhetetlen. Ezt a szentélyt 1293-ban rothenburgi rabbi Mair írta az inliheimi börtönben, ahova Rudolf császár vetette, hogy roppant válságdíjt szoríthasson ki a zsidóktól. A szent ereklyét csak háromszor veszik elő évente: Sevnot első napján, Ros hasana második napján és Jomkippurkor.

Hogy ez az ereklye hogyan került Wormsba, ezt így beszéli el a legenda:

Történt egyszer, hogy a Rujnán halászok vitorláztak. Ahogy fölfelé néztek, látják, hogy a hullámok egy ládiát usztatnak lefelé. A halászok a ládiára felé estek, hogy kifogják, mert ki cet sejtették benne. De amikor közelebe értek és kinyújtják feléje a kezüket, a víz forni és hullámokba kezdett, mintha tüzek törtek volna ki a mederből. A halászok megijednek és a parthoz esznek. Megmondják a zsidó halászoknak, hogy mit láttak. Ezek előbb tanakodtak, aztán istenbe bízva a ládiára felé estek. Ahogy közel értek, a víz lecsen-sül és a ládiák, mintha titkos kéz emelné, a csónakukba fordul. A ládiákat kinyitják és egy törát találnak benne. Azt, amelyet rothenburgi rabbi Mair írt meg a börtönben és a viare bista: vigye el Wormsba, hogy erősítse meg hitükben a wormsi asszendeiket.

A frigysekrény előtt kétágu mécses ég, két ismeretlen mártir emlékeztető.

A zsinagóga legnagyobb érdekessége egy kis imaház: Rasi temploma: A németek Rasi kápolájának hívják.

A nagy Rasi Franciaországban született, Troyesban 1040-ben. Wormsban már érett korába jutott. (Rövidebb ideig Speyerben és Mainzban is tartózkodott.) Élete legértékesebb idejét Wormsban élte át. Halhatatlan művét is itt írta meg. Abban a kápolnában, amely még ma is megvan és amely Worms leghíresebb műemléke. Az idegenvezető mindjárt a keleti falhoz vezet a látogatót és egy fülkeszerű mélyedést mutat, amely csak épen olyan széles, hogy az ember, ha van képzelőereje, hozzáférhet valójában, ahogy határol a falhoz támaszkodik. Hát ez a valaki Rasi volt. Ez előtt a fülke előtt állt az ő emelvénye, itt írt és itt tanított. És a kemény fal, ahogy rája támaszkodik, engedett és beljebb húzódt. A hitközség pedig a fülke

jobb és baloldalára két márvány mellézőt építtetett, hogy a nagy ember munkájában meg-megámaszkodhasson rájuk. A márványból való karmámasztók még megvannak.

A templom mögött húzódik el a „Hitlere Judengasse”. Régi hitlak rokkadoznak a szűk utcácskában. Valamilyen mélyedés látszik, akkora csak, mint a lapos mosóakna. Ennek a történetét így adja elő a legenda:

Mikor Rasi édesanyja várandós volt, valamilyen szomszédjához igyekezett. De egyszer csak magremül. Az utca felől egy nagy társaság jött roppant rohogással. A lovak megbokrosodtak és a kocsi nem tudta megfékezni őket. A társaság olyan széles volt, hogy a falakat súrolta. Rasi anyja semerre se menekülhetett. Már előtte toporzékolnak a lovak, mikor a fal, amihet jéjében hozzátámaszkodott, befelé mélyült. Így mentette meg isten a

diaszpóra legnagyobb lángelméjét. Wormsban nem illik kétkedni a legendában még annak sem, aki tudja, hogy Rasi nem Wormsban, hanem Troyesban született. De miak is, a legenda még csak szebbé és tisztelőremsétebbé teszi az ősi Wirsajsját.

Kilencszáz esztendő feketedik a kövön, kilencszáz esztendő hallgat a mély ciszternában, sok sok zsidóhaj bujt meg a kövek repedései között. Talán azok a zsidóké, akik Ezra haszsofer hazahívó szavára a német rögbe kapaszkodtak, mert akkor nem volt még zsidó vértől nedves. Most aztán, mikor jubiléi fogják a kilencszáz esztendőt, talán majd elősírnak ezek a sóhajok is, vagy csak Salmo ben Simeon krónikásé, mondván:

— Hát ti wormsi zsidók még most sem halljátok, hogy a hazá hiv bannetket?

Peter Uhle.

Demonstratív tiltakozás a koronázás ellen

Maniu bukaresti tárgyalásai. A parasztpárt fuzionál a nemzeti párttal?

Az Uj Kelet tudósítójától

A koronázáson való részvétel tárgyában a parasztpárt kivételével már majdnem minden párt döntött. A liberális pártot kivül az Avrescu-párt és Marghiloman-párt részvétele is bizonyos, Jorgáék és a Toma Stelian vezetése alatt álló takeisták minden valószínűség szerint ugyan-csak ott lesznek a koronázáson. A nemzeti párt határozta el előzően a koronázási ünnepektől való távolmaradást és ezt kimerítő memorandum uralkodó tudomására is hozták. Ilyen körülmények között egyedül a parasztpárt állásfoglalása volt ismeretlen, amelyről azonban nem volt kétséges, hogy a koronázással szemben visszautasító lesz.

Tegnap Bukarestben a parasztpárt végrehajtó bizottsága, mint röviden jelentettük, ülést tartott, amelyen határozatként az összes aktuális politikai kérdésekben. Mindenekelőtt a koronázás kérdése került szóba és a végrehajtó bizottság úgy döntött, hogy

A koronázáson a parasztpárt nem vesz részt

és ezt a vezetőség kommunikében közli a nyilvánossággal. A után a parlamenti üléseken való részvételéről és a nemzeti párttal való megkezdett tárgyalásokról tanácskoztak. A pártvezetők elhatározták, hogy a parasztpárt egyelőre nem vesz részt a parlament munkájában, a későbbi magatartásáról pedig a jasszi országos pártkongresszus fog határozni, amelyet a gyulafehérvári kongresszus után tartanak meg.

Hosszabb vitát provokált a nemzeti párttal való tárgyalások újrafelvételének kérdése.

Ismeretes ugyanis, hogy júniusban a parasztpárt egy bizottsága tárgyalat Kolozsváron a nemzeti párt végrehajtó választmányával és bár általában a választásokra vonatkozólag a megbeszélések félbemaradtak. A két párt egymás közötti viszonyáról azóta több ellentétes hír került forgalomba és a pótválasztásokkal kapcsolatban több kisebb incidens is támadt a caranisták és az erdélyi politikusok között. Hogy a parasztpárt végrehajtó bizottsága a nemzeti párttal való tárgyalásokról mit határozott, nem köztéték, de a tegnapi délután a Bukarestben tartózkodó

Maniu Gyula több órán át tanácskozott Michalacheval.

Ebből és a parasztpárt ama határozatából, amellyel a koronázáson való

részvételét megtagadta, arra következtetnek, hogy a két párt között újból teljes az egyetértés és a két pártvezér rövidesen a legpróbb részletekig is megegyezik. Bukaresti politikai körökben tegnap ezt a saenzácós értesítést terjesztették, hogy

a caranisták és a nemzeti párt között fuzióz tárgyalások vannak folyamatban.

Ezt a feltevést támogatni látszik a tény, hogy a koronázással kapcsolatban a két párt valóban egyedül maradt és más kérdésekben sem számíthatnak más ellenzéi pártok támogatására.

Maniu különben a mai nap folyamán más ellenzéi pártvezetőkkel is érintkezésebe lépett, így elsősorban Jorgával és Toma Stelianal, hogy fejékozdják milyen kilátásai vannak az ellenzéi blokk megalkotására most megindítandó akciónak. Ezenkívül a nemzeti párt vezére ériaké eszébe lép a többi csatló területek ellenzéi politikusaival, akiket ugyancsak a blokk ügyében fog tárgyalni. Ez utóbbi tárgyalásokkal kapcsolatban az egyik lap értesítése szerint Maniu

a koronázási ünnepekkel szemben a csatló területeknek egy demonstratív tiltakozását készíti elő,

amelybe bevonja Bukovina és Bessarabia ama politikusait, akik a háboru előtt a nemzeti egységért vívott harcban érdemeket szereztek. A koronázás körében aggodalom mit tekintetek Maniu akciója elé, mert azt hiszik, sőt egyesek határozottan állítják, hogy amennyiben az új területek eme kollektív tiltakozása a király elé kerül, a koronázási ünnepeket a miniszterelnök lénytelen lesz e helys tani az előrenaladott előkészítési munkálatok ellenére is.

Sport kötött-szőött **Áruház**
Aradi kőfő és kötött-szőöttgyár Iserkuta
Cluj, Wesselényi-utca 16.

! Kötött kabátok, svetterek kötött ruhák, harisnya és sztyű eredeti gyári árban kapható.

Grünwald üvegesiszolda és tükörgyár

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készűn k. Építő-üvegezési vállalat!
1400 **ujrafoncsorozás. Finntükrök.**

Oradea - Mare
Str. Gerliczy 16.

HIREK

Ujabb kommunista összeesküvést fedeztek fel Budapesten

Tömörül a magyar reakció

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, szeptember 20. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A rendőrség egy újabb kommunista összeesküvést leplezett le. Hetven munkást előállítottak, akik bécsi irányítás mellett szervezkedtek és „Kommün” cím alatt igató tartalom hetilapot adtak ki, amelyek eddig már harminchilenc száma jelent meg. A nyomozás megállapította, hogy a bécsi kommunista párt háromnegyed éve futárokat küldött Budapestre azzal az utasítással, hogy egy rendszeresen megjelenő hetilapot szerkesszenek. A megbízottak erre tekintélyes összegeket hoztak magukkal és így tudták a „Kommün”-t több tízezer példányban megjelentetni. Eddig huszmillió koronát fordítottak propaganda célra.

A félhivatalos magyar hiradást mindenestre fentartással közöljük, mert több Budapestről érkező hasonló kommunista összeesküvés híre bizonyult eddig talosznak.

A magyar nemzetgyűlés tegnapi ülésén feltűnőstül hírt pattant ki. A jobboldali pártok tömörülése, amelyről már napok óta tárgyalnak politikai körökben, a megvalósulás stádiumába jutott. A kurszus azzal a jelzéssel, hogy a liberális pártok közeledése veszedelmet rejthet magában, a kereszténypártok közelségének a szükségét hangoztatta.

Dr. Dienes László előadása az új művészeti törekvésekről. Dr. Dienes László a kiváló esztéta minden este kezdte meg, nagy érdeklődés mellett, előadásoratórákat Egyiptom művészetéről és az új művészeti törekvésekről a Sztali Negyvenes str. Julián Maniu 1. szám alatti levő klubhelyiségében. Az előadásokat minden hét kedden és csütörtökön fogja dr. Dienes megtartani.

Kihallgatták a „Technica Miniera” igazgatóit. Bukarestből jelentik: A Technica Miniera részvénytársaság ügyében Medrea vizsgálóbíró folytatja a vizsgálatot. Tegnapi igazgatóság számos tagját hallgatta ki, akik a társulat működéséről adtak felvilágosítást.

Fejedelemi tiszteltetdij a Sodoma és Gomoráért. Bécsből jelentik: Az utóbbi esztendő leggrandiózusabb filmalkotása a Sodoma és Gomora, amely a bécsi Sascha filmgyár műterméből és a legkiválóbb magyar filmrendező, Kertész Mihály kezei alól került ki.

A felvételek befejezése után a Sascha elküldte a gróf Kolowrat Bécsnek korvárosrésében egy pompásan berendezett villában látta vacsorára vendégül a Sascha művészeit, akik a Sodoma és Gomorában közreműködtek. Természetesen Kertész Miska is részt vett a vacsorán. Asztalbontáskor Kertész hazakészült és bucsuzkódott. Ekkor Kolowrat gróf csodálkozva kérdezte Kertésztől, hogy megy, hiszen otthon van? A pompásan berendezett villát egy nagyszerű autóval, egy évre való benzinnel és egy évre előre kifizetett sofőrrel együtt a Sodoma és Gomora rendezőjének vásárolta a Sascha és a társaság most a Kertész vendége volt. Mivel azonban Kertész és Kolowraton kívül senki más nem tudott arról, hogy a villa a Kertész Miskának és a vacsorát is Kertész adta volna, Kolowrat kijelentette, hogy csak a vacsorának költségeit még hajlandó a Sascha viselni. Kertész mindjárt otthon is maradt a villában.

Menza-estély Nagysomkúton. A nagysonkúti zsidó egyetemi hallgatók a kedvezőtlen viszonyok közt levő kolozsvári zsidó menza javára műsoros táncmulatságot rendeztek. A zsidó tárgya műsorban mint szereplők részt

vettek: Gallért Ilonka, Mózes Róssika és Manó, László Ibolyka, Szalavits Sárika, Nichtburg Erzsébet, Herkovits Irén, Goldstein Jenő, László Dersó, Radó Márton, Waldman Jenő, Fűnkél László, Illés Kálmán, Herkovits Jenő és Ferenc. Az estély anyagi eredménye megfelelt a várakozásunk.

Pesti festők képképzőművészeti kiállítása. A kolozsvári prefektúra egyik termében néhány nap óta pesti neves festők művei vannak kiállítva. Nem a legkvalitatívusabb munkák, de mindegyike olyan, amely a festőt minden vonatkozásban erősen karakterizálja. Az előcsarnokban Berkes Antalnak nagyobb vászna, „Eso után a boulevardon” című rajdja meg a látogató figyelmét, erős színeivel és a hangulatos mély és finom részleteivel. Mellette Molnár Z. János eszterlánci festőművész és nemes tónusokkal tűnnek ki. Sok enyhe szépség árát Kádai-Kovács „Virágok” című kis képétől. A belső teremben Zombori Lajos „Szántás” című képe áraszt magából sok természetességet és mozgást. Olgyai Viktor „Tátrai fenyvesei” a kiváltságos tehetségű piktor nagy teremtőerejét igazolja, ugyasint egy parázslejtő, amelynek felhője egy sötétbeálló mély zöld fái töheteiben művészi erőt mutat. Iványi-Grünwald Béla „Busuló juhász”-ával, egy nagyobb kompozíciónak igen sikerült részletével szerepel itt. Edvin Illés Aladár állatképei, Pentelei Molnár nemes tónusban tartott bronz eszterlánci, Krisztemja, Tordai Székely tájképe erősen emlékeztet Szinyei-Merse hatásokra. A Banczur iskolának több képviselőit találjuk a kiállításon. Révész Imre „Rózsaszöld” és Szüle Péter „Látogatásban” című festményei az iskola legjavából való. Imocseni egy sötét turbanos női portréval van képviselve. Komáromi Kacs Endre „A tudós” című vászna a gyűjtemény egyik kiváló alkotása. Geiger Richard idillje inkább illusztráció. A legjobb magyar festményekre emlékeztet Gergely Imre „Nagy mama születésnapján” című finom, a brünnel időkben való műve. Tormay Gyula keleti vászna, Ujvári Ignác Hasztörőben című képe, Litkei Antal női portréja, Deák Eberhard csodaszép, élettől dús és kifejező „Képzőművészek” című képe, Kacsán Ödön kis vászna és Glatter Armin Szicskaja a gyűjtemény kimagasló termékei. Nagyon kedvesek és meglejtők Hyer Arthur állatképei is. A kiállítást hétfőn zárják.

Uj dohánygyárat állítanak fel Kisenevben. A „Világot” jelentése szerint Kisenevben nagy dohánygyárat állítanak fel, amely évente négymillió kilogramm dohányt lesz képes feldolgozni. A gyár Beszarábia egész dohánytermelését ellátja, amit az eddigi kisenevi dohánygyár évi hétszáz ezer kilogramm termelésével nem volt képes.

Peches cigányok. Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a kolozsvári törvényszék dr. Bonatiel táblabíró elnöke előtt. A vádirat szerint Rostás Anrél és Rostás János szentpáli cigánylegények az év áprilisában Solyomkő községben betöréses lopást követtek el. Rostás Anrél az elnök kérdéseire elmondta, hogy a kérdéses napon Borsára indult leányfiát. Este Solyomkő határába érkezett, ahol az orrszágot meglépett pihegni akart. Az esti félhomályban két fegyveres katona jött a községből és megkérték, hogy rövid ideig vigyázzon hátasájkaira. A katonák leakták csomagjaikat és gyors léptekkel indultak el a mezők felé. Egy negyedóra múlva hargos csapat jött a faluból kasszával-kapával felfegyverkezve. Mikor Rostást meglátták, nekiesetek és hangos szidalmak közben félholtra verték. Később megérkezett a oszondörzs parancsnoka, aki az összevert cigányt lofarhoz kötötte és egy vonszolta magával a tizennyolckilométerre lévő Borsára. A tanúvallomások során nem igazolódott be Rostás Anrél bűnösege. A megkérdezett gazdák szerint a lopást katonák követtek el, de Rostás a bűntársunk volt, mert ő őrizte a lopott holmit. Rostás János ellen az ügyész eljuttatta a vádat, mert kiderült, hogy

csak a névazonosság miatt került vád alá. Dr. Gurgiu János védőbeszédében a törvényszék az enyitő körülmények figyelembevételével egy évi börtönrre ítélte Rostás Anrélt, amelyből a három hónapi vizsgálati fogságot beszámítják. A vádott ügyvédje utján felmentésért felebbezett.

Az éhes macskák. Párisból jelentik: Montreuil külváros egyik utcájában különös jelenet játszódott le. Egy nyolcéves kislány vitt haza a csarnokból egy kosárában halat. A kosárkát a karjára akasztotta és gondtalanul sietett a lakásuk felé. Egyszerre csak észrevette, hogy néhány macska követi. Úgyet sem vetett rájuk. Amikor az állatok egészen közelébe merészkedtek, erősen rájuk kiáltott:

Sico, takarodjatok innen! A macskák, amelyek nyilvánvalóan nagyon éhesek voltak — nem mentek el, hanem a kosárára fel kezdtek szimatolni. Egyik másik rája is ugrott és a gyermek csak nagynehezen tudta elkergelni. Később a macskák meggyapordáltak, úgy hogy egész falat ugrándozott és nyavogott körülötte. Az utca épen akkor meglehetősen néptelen volt s így senki sem siethetett a lányka segítségére. A macskák mind szemtelenebbé váltak, míg végül ráugrottak a leánykára és harapni és karmolni kezdtek. A gyermek sikoltozni kezdett s amikor néhány férfi hozzája sietett, többször vírzt. Az előhívott orvos megállapította, hogy az éhes állatok mind a két szemét kivájták és megégették. A kosárában lévő halat, természetesen, szintén elfogyasztották. A gyermeket bevitték a kórházba, ahol most nagy gondal ápolják.

Egyvel kevesebb. Van valahol egy Turda nevű hetenként megjelenő papíros, amelybe a híres tordai pogácsát csomagolják jöleki ástias nének. Mára célt aigba szolgálat ez a kis hirdetésgyűjtemény, amely „Egyvel kevesebb” cím alatt átlátszó kárómmel közli a hírt, hogy a tordai törvényszék elrendelte a Salamon Jakab és társai tordai cég törlését. Ugyanez a gyöngö fordítvány volt az, amely amolyan igazgatásfelet csinált a nép között, hogy ne írják alá a zsidók folyamodványát, amelyben a szombati hetivásár más napra való áttételét kérik. Ezek után csak természetesen, hogy a kis huligán hirdetés rovatában ott olvasunk többek között a Hirsch és Schwartz nevet. Végeredményben csaknek a hirdetéseknek köszönhető a kis antisemita városvegi harsona, hogy még vegetálhat.

Halált repülőgépuhanás Baneasában. Bucarestből jelentik: Tegnapi este 8 órakor súlyos baleset történt a Baneasa-i repülőtéren, szemben a sziklatáviró-állomással. Egy repülőgép, amelyen Roznovanu parancsnok ült le akart szállni az állomás előtt és a sötétben neki ment egy oszlopnak. A gép leszuhant és maga alá temette utasait.

Kisklont a bukaresti-csernovitzi személyvonat. Bukarestből jelentik: Tegnapi reggel a Bukarest-Csernovitz között közlekedő reggeli személyvonat Peris állomásánál hibás váltókapcsolás következtében kisklott. Emberéletben nem esett kár. A forgalmat néhány óra késéssel helyreállították.

Visszaesett a cseh termés. Prágából írják: Az állami statisztikai hivatal most tette közzé az 1922. évi főbb gabonatermékekéről szóló becsülését. Ésszerint az idei termés a múlt évivel szemben kedvezőtlen. A következő hiány mutatkozik: Buzánál 2.2 millió mm, rozsánál 2 millió mm, arpanál 1.1 millió mm, zabnál 1.4 millió mm. E négy magtermben összesen 6.7 millió métermázsa a csökkenés.

Nyolcszáz lei többlet a köztisztviselőknek. Bukarestből jelentik: A minisztertanács a tisztviselőknek fizetendő fizetéstöbbletet átlag 800 leiben állapította meg. A kormány az ebből származó többletkiadást egy 600 milliós kölcsönből fogja fedezni.

Nem történt baleset a Hirsch-gyárban. A rendőrségi sajtóirodának tévesen értelmezett információja alapján tegnapelőtt egy hír jelent meg az Uj Keletben, hogy a Hirsch Ódó-féle szeszgyárban kettős szerencsétlenség történt. A Hirsch-gyártól kapott információ szerint ott az utóbbi időben semilyen baleset nem fordult elő, a gyár hosszabb ideig nem is volt üzemben és az egész hír misztifikáció. Lehetséges, hogy az információ valamelyes összefüggésben van a gyárban mintegy félévvel ezelőtt történt balesettel.

Öngyilkosságok. Vilmarek Julia Hegyvoigy-utcaiban lakó huszonkétéves cseléd tegnap reggel a Diana-fürdőben marólgallal megmérgezte magát. A mentők a klinikára szállították. Állapota életveszélyes. A kihallgatást végző rendőrszolgálatok kijelentette, hogy tettét azért követte el, mert vőlegénye elhagyta. Csiki Péterné Pata-utcai lakos tegnap éjjel szublimáltat megmérgezte magát. Az indította a végzetes tette, hogy részeges férje késő éjjel berugva jött haza és a szótáras perlekedés közben többször bántalmazta. A gyorsan érkező mentők azonnal gyomormosást alkalmáltak és a súlyos belső égési sebeket szenvedett öngyilkos asszonyt beállították a klinikára.

Megjelent az Uj Kelet könyvosztályának részletes katalógusa. Kérje sürgősen.

A fogtechnikusok országos szindikátusa tömörültek. Az erdélyi és bánáti nem vizsgázott fogtechnikusok érdekeik megvédésére országos szindikátusba tömörültek, amelynek székhelye Arad lett. A tömörülés másik célja, hogy az állam fogászati szakiskolákat állítson fel a fogászok kiképzésére. A szindikátus elnökének D. Mandyallé I. Chaim aradi fogászati vállalatoták.

A bécsi tőzsde elmulat bete. Bécsből jelentik: A tőzsde a heti utolsó forgalma határozatlan irányzattal nyílt meg s az árfolyamok úgy a külvezban, mint a korlátban hanyultak. Csak egyes bankértékekben és az Államvassutak részvényeiben volt élénkebb forgalom és árfolyamemelkedés. Az irányzat a tőzsdeidő egész tartama alatt laryha volt. Különösen erősen hanyatlottak a valutáris értékek. Javulás csak zárlat felé állott be, fedezővásárlások folytán. A Magyar Járadékok megszilárdultak.

Értesítés A Sasz Chevra ujonnan épített irodájában. Miköz Kelemen u 13. szám alatt igen olcsó árban ülések kiadó.

Az Uj Kelet könyvosztálya portómentesen küldi el mindenkinek könyves kottajegyzékét, aki azt egy levelezőlapon kéri.

Az Uj Kelet könyvosztálya-nak kotta- és daloskönyv-ujdonosságai:

Idelsohn: Sjefer basirim (héber dalok és kották gyűjteménye) kötet	50.—
Die schönsten Lieder der Ostjuden (dalgyűjtemény, kottával) kötet	40.—
Millner: Wirglid (kotta)	15.—
Der Schiffer	15.—
Tanz, Mädel, Tanz (kotta)	17.50
Dimitrovszky: In a kleinem Stübchen	15.—
Vollslieder (jiddis koncertdalok, kottával)	30.—
Idelsohn: Celile hasrec (héber dalok és kották) füzet	12.—

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akie a föld, azé az ország) a Keren Hajjeszod a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalep pedig a sivatagvándorlás nevelési alapja

Tüzifa házhoz szállítva:

4 méter vegyes 440 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 800 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 36 lei, 100 kg. hántott aprítva 40 lei. Telefonszámok 401—290

Frenkel Mór fatelepe

Korr Au

Koalició alisták „Oester wirt” s pénzü

— Az

Bécs, s melyeket véségi költői meg, halón mament sz amelyet e polgári k selőké és a külföldi érie nemo dex jog legiesebti tudja birt az elango franciává kikötéséb leve a té törvényne dosítását.

A tegyomása szent befor utkö. 6 f Már pedig menti ké megatartá nemzetgy jegybánk tekinthető

Arra jegyban szocialdem hogy az a frankotval igénybe, s teknek az volna éri osajtanuk adna meg ssga szer zshűsgés ketsztróia feltartozta adóoperácó pénzügyi

Ezek a tesen nem tak egy ti lelősséget gyi cperá volna, ama trák belöl rézesége átadaró d A más hogy törvé ipargabát kénysszer aként, ho adóther e vállalat te gyen felo be ül.

Nyilván lat visszat linázási et mátféle ess jelt. A fal menti csop laztói éle s állam t sában, m svedí sídó kormányhá mradna s amlna ori Seypel-cso sik helyü republikán selők és a paraszto k ügyminisz Gürtler lcaue pén párná ott ból egy Stolper G elischer V szerkesztő arójeket per az sp

M. civizenia „Uj Zsidó

Kormányválság Ausztriában

Koalíciós kormány a szocialistákkal? Stolper dr.-t, az „Oesterreichischer Volkswirt” szerkesztőjét jelölik a pénzügyminiszterségre

— Az Új Kelet bécsi tudósítójától —

Bécs, szept. 20. Azok a kikötések, melyeket Seypel karcellár a népszövegségi kölcön előfeltételeként jelölt meg, Seypel kormányát előrelátóan meg fogják bukztatni. A parlament szociáldemokráta baloldala, amelyet ebben a kérdésben nagy politikai közvélemény, a köztisztviselők és hivatalnokok is támogatnak, a külföldi bankárok kölcsönét, ha erre nemcsak kamattal, hanem az index-jeg eltörlesztésével kell fizetni, a legelőszóval visszautasítják. Nem tudja biztosítani ezenfelül a kormány az elengedezett Anglo-Bank és a franciaországi átalakított Lander-Bank kikötéseinek törvénybe iktatását, illetve a tárgyalás alatt álló jegybank-törvénynek a kikötésekkel való módosítását.

A tegnapi napon a közhangulat nyomára alatti a német réppárt is szembefordult a népszuverenitásba ütköző feltételek törvényesítésével. Már pedig, ha a nagynemzetek parlamenti képviselői ennek megfelelő megatartást tanúsít a külsőben álló nemzetgyűlési tárgyalásokon, úgy a jegybank sorsa is megpecsételtnek tekinthető.

Arra az új helyzetre, amelyet a jegybank-javaslat bukása jelentene, a szociáldemokratáknak az a javaslatuk, hogy az állam azt az 58 millió aranyfrankot valutakényszerkölcsönként vegyes igénybe, amelyet a belső pénzügyeseknek az új jegybank céljaira kellett volna előfordulni, rendelkezésre bocsátjanak. Ez a valutakényszerkölcsön adna meg a szociáldemokraták kívánása szerint azt a valutafedezetet, amely szükséges ahhoz, hogy az osztrák pénzhasználatja jegybankalapítás nélkül is feltartóztatásuk addig, amíg új állami adóoperációk az osztrák államot mai pénzügyi válságából levégőhöz juttatnak.

Ezek az új adójavaslatok természetesen nem volnának olyanok, hogy érték egy tisztán polgári kormány a feloldozást vállalhatja. A tervezett pénzügyi operációk első része egy törvény volna, amely az állam részére az osztrák belső vállalatokban való használati részesítést biztosítaná az állam részére átadandó ingyen-részvények révén.

A másik radikális reform az volna, hogy törvény hozzanak, amely az egyes iparágakat az adózás szempontjából kénszertörvényekbe egyesítő akció, hogy az egyes iparágakra csak adóterhet az éghoz tartozó gyár vagy vállalat teherbíróképessége szerint legyen feloztható az érdekelt iparágon belül.

Nyilvánvaló, hogy mind a két javaslat visszatérést jelent azokhoz a szocializációs elvekhez, amelyekről az utolsó elcsúszó esztendő politikai praxisa elhajlott. A feloldozást értők azok a parlamenti csoportok vállalták, amelyek választási életbevágóan érdekeltve vannak az állam teherbírájának oly visszaállításaiban, mely a megélhetési index nem szerdi áldozatát. Bevonnának tehát a kormányba a szociáldemokraták, benmaradna a nagynemzet néppárt és kivonulna onnan a keresztény-szocialista Seypel-csoportja, az egykori aulizusok, akik helyüket a keresztény-szocialista republikánus csoportjának, a köztisztviselők és a felsőaustriai és karinthiai paraszti követelések, Gürtler volt pénzügyminiszter híveinek adták át.

Gürtler maga az új kabinetnek nem lenne pénzügyminisztere. Ez a tövi repárná ott azék a szocialisták kívánásából egy pártönkivüli szakembernek: Stolper Gusztáv dr. nak, az „Oesterreichischer Volkswirt” Európa-szerte ismert szerkesztőjének jutna. A javaslatoknak, amelyek ezt az tudósítás ismerteti, Stolper az épít.

Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Új Zsidó” t.

Hajléktalan Kolozsvár

Miért nem építkeznek

— Cikksorozat a lakáskérdésről —

— Az Új Kelet munkatársától —

Hajléktalan Kolozsvár nemcsak a régi lakóit nem tudja befogadni, de a város fejlődésével párhuzamos szaporulatot sem, vagyis a lakáshiány lehetetlenné teszi Kolozsvár egészséges fejlődését. Tudjuk, hogy Kolozsvár évek óta éri azt a bajt és mégsem történt egyetlen komoly lépés sem a megszüntetésére. Az utóbbi négy esztendőben hivatalos és nemhivatalos helyről elhangzott a jelező, hogy erőteljes, nagy építkezési akciót kell indítani, de a terv megvalósítására alig történt valami.

Az államnak nincs pénze

Metes prefektus, akivel már sokszor beszéltem erről a problémáról, ismételtelen megindokolta, hogy miért nem építkeznek az állam. Ugyanazt mondotta, amit dr. Pop Julián polgármester rövid tömörséggel így fejezett ki:

— Az állam azért nem építkeznek, mert nincsen pénze.

Metes prefektus még hozzátette, hogy az általa és a város által kezdeményezett akció helyességét a kormány elismerte, de mikor ezügyben reális támogatást kért a város, a pénzügyminiszter épügy, mint a közmunkaügyi bejelentette, hogy az időszert határozott ígéretet nem tehet, mert az állami budget nem intézkedik abban az értelemben, hogy a kormány nagyobb szubvencióval támogathassa az építkezési akciókat.

A kormány megígérte, hogy összes kívánásainkat tanulmány tárgyává teszi. Most ősszel, a rendkívüli ülészában amugyis módosításra kerül az építkezés előmozdításáról szóló törvény, amely nem bizonyult eléggé hatásosnak. Az államnak az a kedvezménye, hogy tíz évi adómentességet és olcsó anyagot biztosít az építkezőknek, nem hozta meg a kívánt eredményt. Ezért a törvényt egyrészt szigorító intézkedésekkel fogják bővíteni, másrészt pedig a mi javaslataink figyelembevételével újabb megkönnyítéseket fog adni azoknak, akik építkezni akarnak.

Crainic Viktor dr. városi tanácsos, aki a lakásépítési ügyosztályt vezeti, hosszabb nyilatkozatban fejezte ki annak az okát, hogy miért nincs jelentősebb építkezés Kolozsváron.

A város nem kap kölcsönt

A város nem oka, hogy Kolozsvár lakásválságát a legműködőképesebbek Nem mult alkalom, hogy építkezési akciót ne kezdeményeztünk volna, de mert nincs autonómánk, a város nem volt képes hivatali hatalmával építkezésre fogni a beözönlött bankokat és nagytőkéket, akik meglévő lakásokat foglaltak el a helyett, hogy építkeztek volna, amint azt megkövetelték volna tőlük, akik megfelelő tőkével rendelkeznek. A városi tanács tavaly új lakásügyi rendeletet készített, amely — mint ismeretes — arra kötelezte volna a főutcák és terek háttulajdonosait, de különösen a bankokat, hogy záros határidőn belül építkezésbe fogjanak, mert különben a telkeket a város kiszájtítja a becsúsi áron olyanoknak adja el, akik vállalják, hogy beépítik. De a minisztérium nem hagyta jóvá a szabályrendeletet. Jöszánatból pedig nem építkeztek a bankok, mert az ehhez való tőkét sokkal reatabilissabb, rövid lejáratu üselethez hasznosíthatják.

Majd meg azzal próbálkozott a város, hogy a lakóhiány bevonásával építőársaságot hozzon össze. Ez a kísérlet épügy oszdot mondott, mint Metes prefektus akciója. Az sem sikerült, hogy a város a maga rezsijében építkezzen. Annakidején valamennyi pénzügyminiszter tárgyalunk, de valamennyien udvariasan, vagy keréshő udvariasan elutasították a várost, amely legfeljebb csak tíz szá-

zaléket tudna fizetni a kölcsön után, míg a bankok ma legalább ötven százalékos hasznonra dolgoznak. Nem sikerült megnyernünk a kormány támogatását sem és nem vezeték eredményre több külföldi — francia és amerikai — érdekeltséggel folytatott tárgyalásaink és így egész építkezési programunk halomra dőlt. A város jelenleg még saját hivatalainak elhelyezésére szükséges építkezést sem kezdhet, mert nem kap kölcsönt.

Pedig a város skarna építkezni. Ez a szándék vezetett, mikor megvásárolta a Téglaiipari részvénytársaság a negyedik, amikor a vállalat alapítóját kétmillió volt. Mint főrészes, a város szabályozta a téglák árát és így lehetővé tette, hogy olcsó építkezési anyag álljon a község részére. De közben az alapítót fel kellett emelni s most a városnak csupán egy tízezerforintdré sze van a vállalatban, amelynek irányításában természetesen már alig vehet részt. Azután meg felparcelláztuk a Rákóczi ut mentű és a síktelepek intézete mellett elterülő városi telkeket és köteleztük a tisztviselőket, hogy öt éven belül építkezzenek. Volt még egy akciónk, amelynek a tárgyalásai még nem érték véget. Ajánlatot tettünk a hadtestparancsnoknak, hogy ingyen telket adunk új házfornyák építésére a Szent György hegyen és úriteki a belvárosi lakóterületek, amelyekből tisztviselői lakásokat csinálnánk. A hadügyminisztérium azonban még nem döntött ebben az ügyben.

Most egy bukaresti érdekeltség tett ajánlatot a városnak, hogy száz ezer leierért hajlandó egy háromszobás modern és mellék helyiségekkel rendelkező lakást felépíteni, ha telket kap hozzá. Három ilyen ikerlakás lenne egy házban és a befektetett tőkét ötszáz leier havi részletekben lehet törleszteni. Ez a terv a legelfogadhatóbb még az összes eddigiek közül. A város hajlandó is belemenni, de hogy teljes legyen az akció, azt kívánja, hogy az érdekeltség nagyobb kölcsönt nyújtson a városnak a beépített területek csatornázására és aszfalozására. Reméljük, hogy most talán komolyan megindulhat az építkezés.

Pénzhiányról panaszkodik a nagytőke

Hogy az építkezés hiányának az okát teljesen megvilágítsam, nyilatkozatot kértem az egyik nagybank igazgatójától, aki érdekesen indokolta meg a nagytőke és a bankok tartózkodását az építkezésektől.

Ezelőtt, mondotta, azért nem építkeztek a bankok, mert bizonytalan volt a gazdasági helyzet. Ma viszont csak arról lehetne szó, hogy a bankok saját helyiségeket építsenek, amiből a köznek alig lenne haszna. Az a néhány lakás, amely ilyenformán felszabadulna, távolról sem oldaná meg a problémát. De ez a kismértékű építkezés is nehéz, mert nincs megfelelő telek és az építkezés nagyon drága. A munkatérsek rövid idő alatt herminc százalékkal emelkedtek.

Arra a kérdésére, hogy a bankok miért nem adnak kölcsönt magánosoknak, összetett feleletet kell adnom. Ennek egyik alapvető oka az, hogy ma nagy hiány van az effektív pénzben. A forgótőke legnagyobb része a gabonakampányban, marhaszállításokban és a jó kilátásokkal bíró diókereskedelemben van befektetve. Az esetleg még rendelkezésre álló pénzt a bankok azért nem bocsáthatják forgalomba, mert a pénz ma külföldön is drága s csak oly nagy kamatokra adhatnak pénzt, amelyek miatt uzzorával lehetne őket megválni. Ez pedig egyik bank

sem akarja, de meg az építkezés nem is bírja el a nagy kamatokat. Végeredményben tehát, amíg a pénzkrisis meg nem szűnik és ezzel kapcsolatban a drágaság is alább nem száll, alig hihető, hogy komoly építkezési akció megindulhasson.

Ebből a három-négy nyilatkozatból már lehet következtetni azokra az órási nehézségekre, melyek évekig megakadályozhatják a lakáskrisis gyökeres megoldását. Mert ha sem az állam, sem a város, de még a nagytőke sem építhet, akkor a kisgazdaságok aligha tudják ezt az anomáliát megszüntetni. Ebből a szempontból ugyancsak alig jöhet számításba az a néhány építkezés, amelyről következő cikkemben fogok megemlékezni.

Assér Leml

IRODALOM

Egy alapvető munka

a cionizmus és ortodoxia viszonyáról

דבר רנלי מבושר מאת דוד מאשכאוויטש

(E rovatban ismeretett könyvek megrendelhetőek az Új Kelet könyvtárából.)

Vannak irodalmi termékek, amelyek megítélésénél a rendszer kritikai módszerek elégtelenségének bizonyulnak. A kritikus sávarba jön már a kérdés fölvetésénél, hogy milyen műfaj közé sorozza az illető művet. Leginkább az olyan írói termékeknél lájuk ezt, amelyek szemléletünkkel fogva és eredetiségük jussán nem csak területileg emelkednek ki, hanem kifejezésbeli készség dolában is az eredetiség bélyegét viselik magukon. A munka egyéni intenzitása legjobban kiderül azokból a művektől, amely szerzői irodalmi izlései olvasókörzség számára van szánva.

Itt fekszik előttünk David Moskovits neszódi elvtársunk „Ragle mevaazer” című műve. Szerző feladatát tüstén maga elé a cionizmus helyességét és szükségességét a Talmud és a Talmudot követő döntvény-irodalom szempontjából. A főadat megoldása — ezt el kell ismerni — fényesen sikerült neki.

Az ortodox cionizmusnak héber és más modern nyelveken is nagy irodalma van. A Choveve Cion-irodalom az ortodox eszmekörben mozogott („Drisat Cion”, „Schivat Cion”, „Sol, solu hamssila”). Ezek közül Moskovits könyve a következők miatt különbözik előnyösen: A legtöbb ortodox cionista agitátor nemcsak zsidó tudás fölött rendelkezik, hanem világi gondolkodás és költészet termékeit és magásvá téve, ezeket irásbeli vagy szószóki előadásban hasznosítja. Az ortodox ideológiában nevelődött publikum azonban sok esetben értelmellenül áll ezzel a mentalitással szemben. A leggendcsabban régigitt bizonyítási okfejtések, a legfinomabb definíciók és érvelések az olvasó előtt hiábavalóknak bizonyulnak.

Ezek a fogytákoságok David Moskovits könyvében ki vannak zárva. Szerző gondolatmenete a „halacha négy öle” keretei között mozog, mondanivaló, szempontjai tehát nemcsak hosszúságúknak az ortodox körök gondolatvilágához, hanem lelki konstrukciójában valószággal azonos velük.

A könyv teljesen át van itatva a talmudi ortodox, sőt chaszid gondolkodásmóddal és mégis odajut, azokhoz a radikális cionista következtetésekhez, amelyekhez a legjobb zsidó elmék modern tudományos eszközök és módszerek útján tudtak csak eljutni. „A lángokat találta meg” és a talmud nagy tengeréből és a zsidó irodalomból éppen azokat az érveket halásztta ki, amelyeknek döntő értőük van. A mű befolyása — könnyed, népszerű nyelvezeténél fogva is — biztosítva van a seigornan ortodox körökre.

Két részre oszlik a mű. Az első részben alapos tanulmány tárgyává teszi a nacionalizmus és vallási viszonyát és a Talmudból, Midrásokból, Zoharból

atelepe

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Zsidó Színpad

Heti műsor

Csütörtökön A bérlet 6 szám: Mein Weibs Freund
 Pénteken és szombaton ünnep miatt nincs előadás.
 Vasárnap, szeptember 24 én premier-bérlet 7 szám: Jeruzsálem leánya.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Hollandi menyecske. (Ujdonság 6-odszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet-szünetben.)
 Péntek: Kék frakk. (Ujdonság először. Premier helyárrakkal. Premier bérlet 6. szám.)
 Szombat d. u. 3 és 5 órák: A vágy. (Főszereplők Poór Lili, Izsáky Margit, Utáns: Kölcsonkért csecsemők. Főszereplők: Berky Lili, Berky Kati, Mészáros Alajos, Illás Aladár. Igen olcsó mozi-helyárrakkal.)
 Szombat este: Kék frakk. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 10. sz. A.)
 Vasárnap d. u.: A kis kadét. (Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap este: A hollandi menyecske. (Ujdonság 7-odszor. Rendes helyárrakkal. Bérlet-szünetben.)
 Hétfő: Kék frakk (Ujdonság harmadszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 12. sz. B.)

A hét során tíz előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztárából.
 A kék frakk. Az utolsó főpróbák folynak már teljes apparátussal Izsó Miklós rendezése mellett a Kék frakk c. párisi vígjátékából, melynek tavaly a Vigaszínházban szenzációs sikere volt. A Kék frakk első előadása pénteken, második szombaton s a harmadik hétfőn lesz. Mind a három előadásra megvélhető már most a jegyek.

Eladott menyasszony. Nagy ambícióval készül a színház a jövő hét egyik művészi eseményére, az Eladott menyasszony c. vígjáték bemutatására. Csütörtök estére van kitéve Az Eladott menyasszony előadása, a főszerepekben Lévy Honával, Rézsa Ilivel, Ruvinszkyvel, Sugár Friggyessel, Virággal, Neményi Lilivel, Réthelyivel, Lovéyyal.

Hollandi menyecske. Mintha csütörtökön lenne a Hollandi menyecske premierje, olyan nagy és lázas az érdeklődés az új operett 6-ik és vasárnap a 7-ik előadása iránt. Tömeges jegyelővételből ítélve, ezek az előadások is teljes zsúfolt nézőtér előtt fognak lefolyni a Hollandi menyecske diadalmasan és gyorsan halad első jubileuma, a 25-ik előadás elé.

„Aradi Új Kelet”
 konferencia számai (összesen 5) megrendelhetők az
 E. Zs. N. Sz. Központi irodájában
 Calea Regale Ferdinand 48.
 Az öt szám ára 10 lei.

FÜZETEK,
 író- és rajzszerek Schwartz Ignácnál,
 Malom-u. 16. kaphatók. Olcsó árak.

KADIMA KÖNYVTÁR
 1. szám.
 Nachum Sokolow
Uj zsidó
 Ára füzetve 12 lei, kötve 20 lei.
 UJ KELET könyvostálya
 Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

GANZ villamosági részvényárság üzemeltetése:
 Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota).
 Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, 1v-lámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Kétszerveket és levlámpákat díjtalanul nyújt. Telefon 403.

Valutapiao szeptember 20-án

TŐZSDÉK	Lei	csok kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	longy márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest	valuta deviza	524	12 11	18 12	30 30	687 689	24 22	7 6	705 723	132	91	245	161 165			
Bécs	valuta deviza															
Prága	valuta deviza		220	235	589	130	431	127		41		41	31			
Berlin	valuta deviza			113		62		56	6600				1495	578		
Zürich	valuta deviza	1700	37			22	7	22				7	685			
Paris	valuta deviza	8	4280	92	246	55			5834				1321			
Budapest	valuta deviza	16	80	190	192	477	107	305		114			2537	987		

RENAISSANCE - ÁRUHÁZ

Calea Reg. Ferdinand (v. Wesselényi-u. 25)

Mélyen leszállított árak!

Női és férfi gyapjuszöve L 89—91—99—130—198—

Selymek minden színben és minőségben
 Cort bársony minden színben L 98
 Butorszövegek paplanhuzatok
 Sifonok és lepedővásznak
 Flanelok és Barchetok
 Szőnyeg, Linoleum

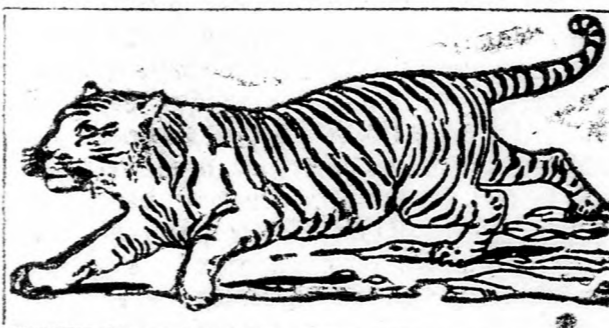
Férfi-, női- és gyerekcipők nagy választékban

Tisztviselőknek a leszállított árakból külön 5% engedmény

Dávidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.
 Legújabb divat szerinti készlet készítőket, kabátokat. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 1418

Mártonffy Testvérek & Co

ujjonnan berendezett világ-
 városi szőrmeáruházában leg-
 újabb modellek, elsőrangú
 szőrme, mindennemű szőr-
 mecikkek, — szűcskellékek
 nagyban és kicsinyben. —
 Szolid bevásárlási forrás!

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei 20. (Főtér)
 Telefon 10—25. 1896 sürgőncim: Mártonffypelz.

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése
 Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta,
 párna, festék, kalaplakk minden
 színben. Padlószárgító, garantált
 minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR” vegyszert gyár, Cluj,
 Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12—97.
 Engros engedmény. 129

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Fodor Antal, Cluj
 Calea Victoriei 2. (volt Kossuth: L.-u.)
 Modern hajmunkák,
 jutányos árak! 1284

MODERN ÜVEGCISISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna
 (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket
 és butorüvegeket minden
 méretben és mennyiségben
**Ujrafoncsorozási
 Kérjen árajánlatot!**

Győződjön meg

mielőtt ruházati
szükségeit
beszerezné

Heller, Weisz és Molnár

női divatruháznak általánosan ismert
olesó áraitól!
 Cluj, Wesselényi-utca 6. sz.

2000 drb. különböző iskolafáska és könyvszlij

érkezett
Eisenstädter Fülöp és Tsa
 volt Lakatos Áruház
 Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-u.) 13
 Finom céttakcsik 3700 lei-ig
 Minden cikk nagyban is kapható.

Utazó bőrönd és táská

legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
 Cluj, Str. Memorandului (Unit-u.) 16.
 Szalámit postán
 utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigyára
 Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé-
 chenyi-tér) 39. Telefon 12—90.
 Árjegyzék és kivánatra ingyen.

Társat

keresek igen jói
 jövedelmező vál-
 talatom kibőví-
 téséhez 350.000 lei tőkével. Egymillió
 leire szóló megrendelés van birtokom-
 ban. Ajánlatot Nagy jövőre jellegre Rec-
 lama hirdető Cluj, P. Unirei 4. továbbít.

Zsák, Ponyva

Vétel 1424 Eladás
 Kölesönintézet
 Javitóműhely
 Saját cégjelzésű berendezéssel.
Albala Izsó
 Timisoara—Temesvár.
 II Piata Traian (Kossuth-tér) 2. Sürgőncim: Albala, Timisoara-Fabrica.
 Interurban telefon: 60 sz.

Iskolaruhák Raglások

nagy választékban
 megérkeztek 1380
Neumann M.
 cégnél, Cluj, Piata
 Unirei No. 14. Főtér

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lel. Teljes hirdetésre semmiféle felajánlást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatásban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani bétéghóltóság fizetendő.

Télikabát kitűnő szilkskin-gallérral, békebeli szövettel eladó. Cím a kiadóhivatásban.

Fiatal fűszer és vaskereskedő segéd kereseték. Úvegezésben jártas előnyben részesül. Az üzlet szombaton zárva van. Ajánlatok kizetési igény megjelölésével Izsák Béni Nyárádszereda küldendő. 4727

Rusziánszói kisebb-szerű gyár, mely még Romániában nincsen, tejes felszereléssel és nyersanyaggal eladó. Kivitel engedélyről eddigi tulajdonos gondoskodik. Atvéltelhez ötvéner cseh korona szükséges. Megkeresések Schmirgelwerk Szilárd Händler Velka-Berezna (Podkarp, Rus.) intézendők. 4728

Fiatal, intelligens magyar kisasszony gyerekek mellé ajánkozik. Leveleket jó bizonyítványra jellegre a kiadó továbbítja.

Eicseréném a városban levő két modern szobából és konyhából álló lakásomat nagyobb, kertes lakásra. Lehet a külső részek valamelyikén, esetleg magasabb helyen is. Kézér Ilés Uj Kelet szerkesztősége. Telefon 977.

A cipőipart teljesen megszünt mert a Renner Testvérek és Társai Börgyár Rt., Cluj—Kolozsvár gyárt mindenféle férfi, női és gyermekcipőt szines és lakbőrökből is a legelégánsabb kivitelben!! 1301

Ággyag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, műtrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb.
Vesz: csontot, száraz és vizes buslást, nyers és olvasztott fagyut.

Fekete zsiros tehén és pitling **bőrök**
4715
elsőrendű minőségben a legolcsóbb napl áron alul nagyobb mennyiségben kapható
Guttman Miksa bőrkereskedőnél Nagyszalonfán

Die Weltbekannte **אתרוגים לו בים הדסים** Exportfirma HERMAN RATH TRIEST, welcher schon mehr als 40 Jahre von die Griechische und Palestinaer **אתרוגים** Produzenten in Triest ein Commissionslager besitzt, eröffnete in

Bucuresti, Hotel Regina
einen Engrolager von **אתרוגים מבחרים לו בים גרינע בארדינהעראער אונד גרינע געוועהלטע זא אויך געעבינדנע טראקקענע הדסים**
Anfragen sind zu richten an seinen Sohn
Iosef Rath,
Bucuresti,
Casuta Postala 394.

Szörmék művészies feldolgozása

Eredeti modellek

Telefon: 12-12.

Déri Lajos,

Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznék, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló ebédülő és uriszobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

Victoria Faipari és Műbuzorgyár Részv.-Társ. Târgu-Mureş — Marosvásárhely

Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17.
Üzlethelyiség: Sft. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

Uj kalapot óeska kalapból

készít minden legujabb formában a legolcsóbb, és legszebb kivitelben 1416
Friedmann Mór Ma'om-utca 20 sz. alatti női és férfi kalapgyára

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea“ első román krétagyár Cluj.

Kadima Könyvtár

A KADIMA KÖNYVTÁR nevel, tanít, szórakoztat.
A KADIMA KÖNYVTÁR a legszébb, a legjobb és a legnemesebb zsidó szellemi alkotások gyűjtő medencéje.
A KADIMA KÖNYVTÁR minden zsidó közös kincse, mert az ő életéről beszél és hozzája szól.
A KADIMA KÖNYVTÁR kiadja a legszebb zsidó regényeket, a legjobb cionista alapvető munkákat és a legnemesebb ifjúsági iratokat.
A KADIMA KÖNYVTÁR-t olvassa mindenki, aki ismerni akarja a modern és a klasszikus héber irodalmat.
A KADIMA KÖNYVTÁR köteteket ad a zsidó drámairodalomból, a zsidó költészetből, a kabbala és a biblia irodalmából.
A KADIMA KÖNYVTÁR zsidó mesekönyveket ad a zsidó gyermek kezébe és neveit és szórakoztató olvasmánnyal látja el a serdülő ifjúságot.
A KADIMA KÖNYVTÁR minden zsidó: ifju, felnőtt, férfi, nő, haladó és konzervatív egyformán megtalálja a magát benne

A Kadima Könyvtár első sorozata:

1. **Nahum Sokolow: Uj zsidó.** Előszót irt hozzá és fordította Giszkalay János. (A zsidóság vezérei I.)

Sajtó alatt:

2—3. **Solem Alejchem: Leégett nemesek.** Regény. Szabó Imre fordítása. (Solem Alejchem összes művei I)
4—5. **Ujvári Péter: Csak a bunda.** Regény. Az író önéletrajzával és portréjával. (Ujvári Péter legujabb műve.)

Egyes szám ára fűzve 12 lei, kötve 20 lei
Kettős szám ára fűzve 18 lei, kötve 26 lei

Kadima Kiadónak,
Cluj
Str. Baron L. Pop 10.
Megrendelem a Kadima Könyvtár első sorozatát. A sorozatot (5 szám) fűzve kérem. Az előfizetés díját kötvé egyidejűleg behűldöttem.
Olvasható aláírás:
Pontos cím:
Vágja ki és küldje be!

A Kadima Könyvtár
első sorozatának előfizetési díja:
fűzve 44 lei,
kötve 66 lei.
Ujvári Péter műve 50 amatőr, számozott példányban is megjelenik gyűjtők számára. Ára 100 lei. Előfizetésben 90 lei.
Kadima Kiadó
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Kereskedők, iparosok figyelmébe

Üzlethelyiségek
Cluj legforgalmasabb utcájának, a Calea Regele Ferdinandnak a város centrumához közel eső egyik sarok épületében 4—6 évi időtartamra kiadók. Értekezni lehet Szinetár Józsefnél Cluj, Dacia-szálloda. 4737

Máramarosi Takarékpénztár Rt.

Sighetul-Marmatiei (Máramarossziget)
Alapítva 1898.
Telefonszám 114—111.
Távíratcím Máramarositakárék.
Idegen pénzek vétele és eladása.
Átutalásokat eszközöl a bel- és külföld bármely piacára a legelőnyösebb feltételek mellett. Betéteket a legmagasabb kamatláb mellett gyűmölcsözteszt. Váltók leszámoltatása és ipari vállalatok finanszírozása. 187

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. 1970
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Vitcazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

Gyermek ruhák

1399
raktéron és rendelésre is legolcsóbban csak az
ADLER-cégnél
készülnek. Str. Iuliu Maniu (v. Szentgyörgy-u.) 5. sz.

OLOSKAIRTÁS!

GARANCIA MELLETT!
LEGUJABB
SZOBAFESTÉS
CÍMFESTÉST ÉS MÁZOLÁST VÁLLAL.
GRATZ

ÁTUTALÁSOKAT!

! a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1—69 és 7—25.